

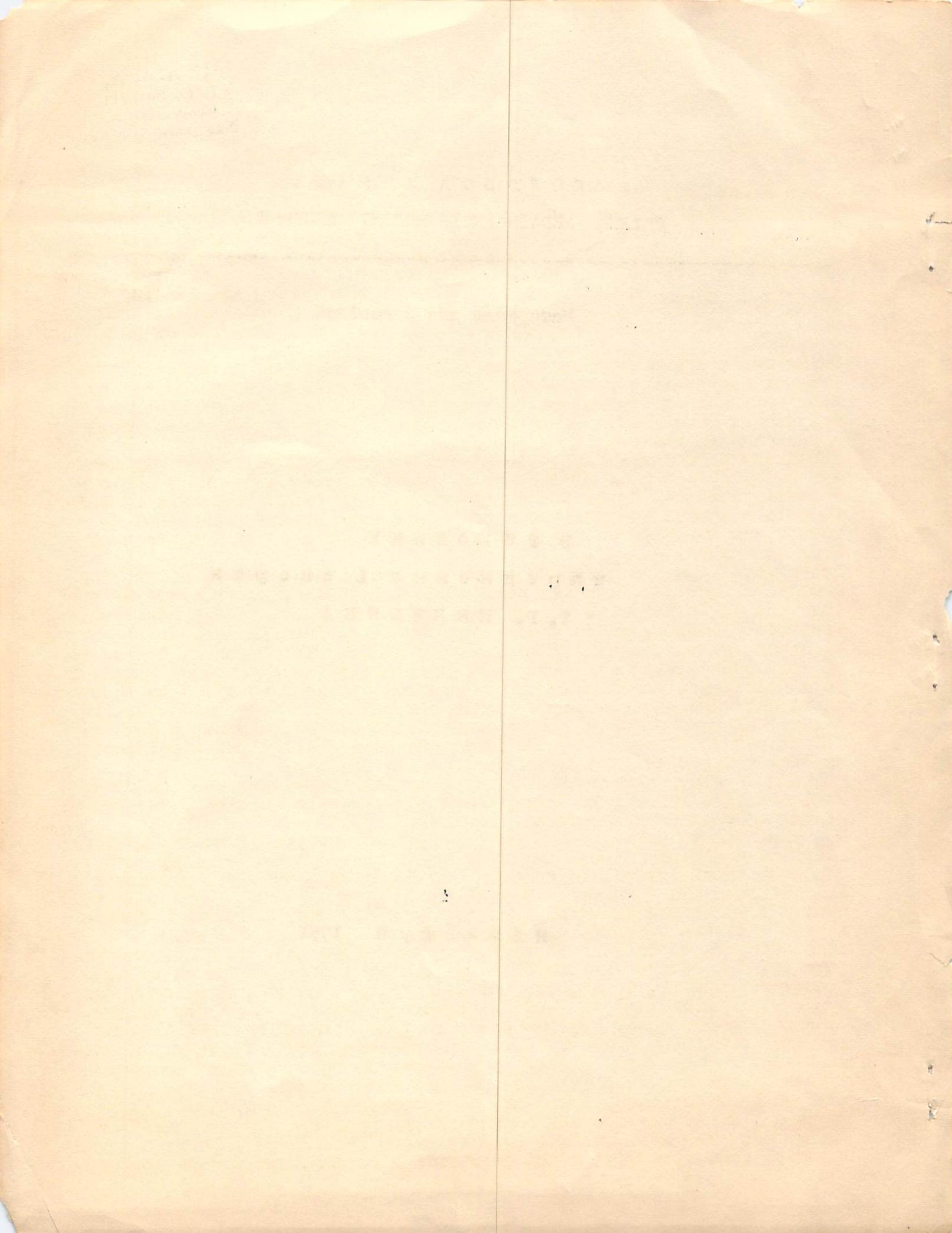
U. A. Y. A.
P. O. Box 211
Cooper Station
New York 3, N. Y.

ГОЛОВНА УПРАВА
СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ

Матеріали для доповідей

ВРОКОВИНИ
народження і смерті
Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Нью-Йорк 1951

ШЕВЧЕНКО І ПОНЄВОЛЕНІ РОСІЄЮ НАРОДИ.

Поети такої міри, як Шевченко є символами тих народів, чийого духу та втіленням була іхня творчість. Не дарма говориться про "нарід Данте", "нарід Байрона", "нарід Гете" і т.д. Про українців з повним правом можна сказати - нарід Шевченка. Те, що сказав світові Шевченко, є словом українського народу, словом його великої правди, його "вірую". Воно таке широке й всебіймаюче, що в ньому вмішуються всі українські ідеї, філософсько-моральні, національні й суспільно-політичні. Само тому Шевченко завжди з'являється не, як тінь минулого, але як живий сучасник.

Таким живим сучасником ми бачимо Шевченка й сьогодні на передодні української національно-визвольної революції, правдивим пророком він був. Ідея української національної революції - основна стихія Шевченкової творчості. Вона горить невгласимим вогнем в кожному рядку його творів, переливаючись всіма барвами веселки.

Український свободолюбний, але віками поневолений нарід вже від давна був свідомий того, що його боротьба за визволення здійснюється в національно-визвольною боротьбою інших поневолених Росією народів. Ця свідомість викристалізувалася в розуміння української визвольної боротьби, як боротьби за новий світ національної свободи і соціальної справедливості.

Вже в часи Шевченка панувало серед українців переконання, що Україна покликана історією виконати роль борця і організатора боротьби за свободу теж інших народів. В тому дусі зродилася програма Кирило-Методіївського Братства, якого членом був Шевченко. Правда, ідея Братства не завжди були правильні й не в усьому поділяв їх Шевченко, однаке вони були суперочні лицемірному панславізму імперіалістичної Росії, що хотіє "злити всі слова" янські ріки в одному руському морі". У цій творчості Шевченко скорогував ті ідеї, - він ставив на перше місце національне визволення України та протиставився всяким здійсненням в Росією. Тож цілковито протилежне було становище Шевченка і в розумінні ролі України у відношення до інших поневолених народів.

Шевченко прагнув поневоленим народам національно-державного визволення і вільного життя в їх самостійних національних державах, без всяких облудних федоративних союзів.

Цей український революційний "мосіянізм" спирається на вистраждано й виборено у віковій новолі моральне право українського народу, який впродовж своєї історії не поневолював інших народів і не знає в також власної тиранії. "У книгах битія" писав друг Шевченка - проф. Костомаров: "І не любила Україна ніколи ні царя ні пана, а створила собі кохацтво - вільно братство ... І були козаки всі рівні між собою - і старшини вибирали на Раді, і починні були слугувати всім по слову Христовому ... "І встане Україна зі своєї могили і знову озветься до всіх і почуеть крик її, і встануть всі ..." "Тоді скажуть всі народи, показуючи на то місце, де на карті намальована Україна ..." Ось камінь, якого не брошено зиждущий, той бистъ во главу упла." У своїх ідеалах Шевченко був інший і глибший, як Кирило-Методіївські братчики, що мали інколи неправильний підхід до російського народу, якого Шевченко уважав слушною причиною всіх лих на його Батьківщині. Шевченко висував могутні ідеї боротьби, активної, безпосередньої революційної. Українська Держава, як породкова здійснення всього провідна ідея Шевченкового життя. Шевченко захищав ідею національного визволення України і інших народів, якому були чужі всякі федерації з Росією. Він навіть Богданові

дорікає за те, що цей зв'язав Україну в Переяславі в Москвою. Понад самостійність - від нікого незалежна Українська Держава - ідеал Шевченка. Цього самого він бажав для інших народів. Не було в нього нічого з слабого сонтименталізму, а розуміння твердої дійсності і ще твердішої боротьби за Державу. Він розійтися в братчиками тому, що їхні ідої набирали рис фантазії і всесвіттянства. Шевченко борець за національне визволення народів, поневолених Росією. Бути в авангарді тієї боротьби - завдання України. Ідя величного призначення України, піднесла до ступня віщого пророцтва "В Суботові":

"Встане Україна, і розвіс тьму неволі!
Світ правди засвітить.
І помоляться на волі
Невольничі діти!"

"Братська наша воля без холопа й без пана" - свобода, рівність і братство Козацької України - такий ідеал підніс Шевченко в своїх поезіях і закликав до нього. Він бажав, щоб народи були:

"Добрими братами
І сінами сонця правди!"

Але це не було анемічно бажання. Шевченко бачив, що дійсність є інша і писав "Гайдамаки" в яких напіятнував польських імперіалістів, яким було заздро, що "в брата в коморі й на дворі і весело в хаті". Шевченко бачив величезну загрозу з боку російського народу, і ніколи не закликав до братання з будьякою навіть його частиною. Він слухно трактував всесь російський народ, як смертельного ворога України. В польсько-українській історичній боротьбі він бачить "кров за кров і муки за муки". І український поет, що з такою силою оспівав жорстоку, але справедливу боротьбу українського свободолюбивого народу проти поневолення, говорить:

"Болить серце, як згадаєш:
Старих слав'ян діти
Вилились кроп"ю"

"/"Гайдамаки"/

Співець українських месників і борців за свободу народу - гайдамаків у вірні 2Ляхам" в захопленням згадує ті часи з історії, юли українці "були ще козаками, "синами вольними" й "браталисъ з вольными ляхами". Щиро, справді "як вільним з вільним, рівний з рівним" говорить про те український поет з своїм другом поляком, до якого звертається:

"Отак то, ляшо, дружо, брато!...
... Подай же руку козакові
І серце чистее подай!"

В поемі "Сrostик", присвяченій славній сторінці визвольної боротьби чеського народу, Шевченко високо підносить постать чеського героя - Яна Гуса й оспівує "Слав'ян сім'ю велику". Але Шевченко розумів спільну боротьбу поневолених народів за свободу значно ширше ніж тільки спільну боротьбу слав'янських народів. Силою своєї геніальної інтуїції Шевченко вже і в цю споху відчув спільність і нерозривну єдність визвольної боротьби всіх народів, поневолених Росією - народів

Сходу. Більше того, Шевченко бачив широкі позаукраїнські горизонти грядучої української революції, що має стати прологом до спожальної революції "народів Росії", що перебудує на нових підвалинах під дносили на Сході. Будучи живим втіленням духа цієї наростаючої революції, Шевченко відбив в своїй поезії всю її многогранність, що становить найбільшу революційну силу на Сході і має відвагу взяти на себе тягар ідейного провідництва в революційній боротьбі всіх народів Сходу. Шевченко виступає під іменем не лише українського народу, але і під іменем всієї великої "всеросійської" "тюми народів". Твором такого широкого діапазону є один з найсильніших творів Шевченка - "Кавказ". Це дуже знаменно, що тема Кавказу в українського поета звучала зовсім інакшо, ніж це було перед тим в російській літературі. І Пушкін і Лермонтов присвятили немало рядків Кавказові, але обидва російські поети цікавилися Кавказом лише, як екзотичним тлом для романтичного малюнка, далекого від дійсного життя і боротьби кавказьких народів. Навіть більше того, в сюїх творах про Кавказ, згадані російські поети прославляли завоювання його Росією, силу російської зброї /"Спор" Лірмантова/, аж до закликів стилю - "Смірісь Кавказ!" Цілком інакше підійшов до тієї теми український поет. Вже в перших штрихах вступного малюнку, де поет подає збірний образ Кавказу, підкреслено не зовнішню сторону теми, а внутрішню її духову суть в революційному трактуванні:

"За горами гори, хмарою повиті,
Засіяні горем
Кровію політі."

А далі образ безсмертного всеоживаючого Прометея, непоборного титана прикручено до сколі серед гір Кавказу, де його живе серце довбас хижий орел. Цей образ символізує в поезії героїчний дух непокірних народів Кавказу, що іх терзає хижий імпоріалізм Росії. Поет мученого тим самим хижаком і так само непокірного українського народу з єдиким хвилюванням говорить про долю кавказьких народів, одночасно говорячи про долю власного народу. Він висловлює велику, аравді титанічну віру в те, що номає такої сили, яка б могла знищити сбодолюбний дух народів.

"Не вмірас душа наша,
Не вмірас воля.
І неситий не виоро
На дні моря поля."

Далі поет звертається по-прометеївському сміливо до самого Бога з наріканням на те, що "кати знищаються над нами, а правда наша п'яна спить", питает Бога, коли "нам даси жити" і закінчує вступ наджніими словами великої віри в силу справедливого Творця-Бога, що доведе до перемоги правди однакової для всіх народів:

"Миріруєм Твоїй силі
І духу живому.
Встане правда! Встане воля
І Тобі одному поклоняться всі язики"

В головному розділі поеми, що починається повторенням яскравого вступного малюнку Кавказу, поет з сарказмом висміює иронізмів російських завойовників, що в горах Кавказу

"Ненагодовану і голу
Застукали сердошну волю"

І хочуть втопити їх в крові, але які що до того ж лицемірно виставляють себе перед народами за носіїв християнської культури і просвіти, та "братолюбців". Цих "братолюбців" викриває і гостро картає поет:

"По закону апостола.

Ви любите братів!

Суеслові, лицеміри,

Господом прокляті!

Ви любите на братові

Шкуру, а не душу!"

Мотиви "братнього" зацікавлення Кавказом цих російських "місіонерів" і "культуртрогорів" вкладає в їх уста поет в таких словах:

"Ми християни: храми, школи,

Усе добро, сам Бог у нас!

Нам тільки сакля очі коло

Чого вона стоїть у вас

Не нами дана? Чом ви нам

Чурок же ваш та вам не кином

Як тій собаці? Чом ви нам

Платить за сонце не повинні?"

Далі поет подає дуже ідеальний узагальнений сатиричний образ цілої російської імперії - цього потворного валиття, що чваниться своєю безглузною великістю - інерцією і гніту:

"Одна Сибір неісходима!

А тюрм! А люду! Що й лічить!

Од молдавина до фіна

На всіх языках все мовчить

Бо "благоденствує"."

Гостро висміючи і викриваючи російський імперіалізм на тлі його грабіжницької політики на Кавказі, поет звертається до кавказьких народів зі словами широ-братньої прихильності і підтримує морально їх боротьбу проти російських насильників, підкреслюючи священу справедливість цієї боротьби. Він високо підносить ідеал національної незалежності, який в іншому місці був оформленний ним в словах - "В своїй хаті своя правда і сила і воля". Конкретизуючи його реальний зміст для кавказьких народів так:

"Чурок і сакля все твое,

Воно не прощено, не дане,

Ніхто й не візьме за своє,

Не поведо тебе в кайданах."

І вже справжнім величним гимном героїчній боротьбі кавказьких народів і взагалі боротьбі всіх поневолених народів, боротьбі за свободу, за правду, звучать натхнені слова поста, слова, в яких стисло вкладено зміст поеми:

"І вам слава, і сині гори,

Кригою окуті.

І нам, лицарі волікі,

Богом незабуті.

Борітесь побороть!

Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава

І воля свята!"

Сходу. Більше того, Шевченко бачив широкі позаукраїнські горизонти грядучої української революції, що має стати прологом до спожальної революції "народів Росії", що поребудує на нових підвалах відносини на Сході. Будучи живим втіленням духа цієї наростаючої революції, Шевченко відбив в своїй поезії всю її многогранність, що становить найбільшу революційну силу на Сході і має відвагу взяти на себе тягар ідеїного провідництва в революційній боротьбі всіх народів Сходу. Шевченко виступає від імені не лише українського народу, але і від імені всієї великої "всеросійської" "турми народів". Твором такого широкого діяльзону є один з найсильніших творів Шевченка - "Кавказ". Це дуже знаменно, що тема Кавказу в українського поета звучала зовсім інакшо, ніж це було перед тим в російській літературі. І Пушкін і Лермонтов присвятили немало рядків Кавказові, але обидва російські поети цікавилися Кавказом лише, як екзотичним тлом для романтичного малюнка, далекого від дійсного життя і боротьби кавказьких народів. Навіть більше того, в сюїх творах про Кавказ, єгадані російські поети прославляли завоювання його Росією, силу російської зброй /"Спор" Лірмантова, аж до закликів стилю - "Смірісь Кавказ!" Цілком інакше підійшов до цієї теми український поет. Вже в перших штрихах вступного малюнку, де поет подає збірний образ Кавказу, підкреслено не зовнішню сторону теми, а внутрішню її духову суть в революційному трактуванні:

"За горами гори, хмарою повиті,
Засіяні горем
Кровію політі."

А далі образ бессмертного всеоживаючого Прометея, непоборного титана прикрученої до сколі серед гір Кавказу, де його живе серце довбас хижий орел. Цей образ символізує в поезії героїчний дух непокірних народів Кавказу, що йх терзає хижий імперіалізм Росії. Поет мучоного тим самим хижаком і так само непокірного українського народу з великом хвилюванням говорить про долю кавказьких народів, одночасно говорячи про долю власного народу. Він висловлює велику, а разді титанічну піру в те, що номає такої сили, яка б могла знищити сіодолюбний дух народів.

"Но вмірас душа наша,
Не вмірас воля.
І неситий не виоро
На дні моря поля."

Далі поет звортається по-прометеївському сміливо до самого Бога з наріканням на те, що "кати знущаються над нами, а правда наша п'яна спить", питает Бога, коли "нам даси жити" і закінчує вступ надхненими словами великої віри в силу справедливого Творця-Бога, що доведе до перемоги правди однакової для всіх народів:

"Мівіруєм Твоїй силі
І духу живому.
Встане правда! Встане воля
І Тобі одному поклоняться всі язики . . ."

В головному розділі поеми, що починається повторенням яскравого вступного малюнку Кавказу, поет з сарказмом висміює ненависних російських завойовників, що в горах Кавказу

"Ненагодовану і голу
Застукали сердешну волю"

І хочуть втопити її в крові, але які що до того ж лицемірно виставляють собою перед народами за носіїв християнської культури і просвіти, та "братолюбців". Цих "братолюбців" викриває і гостро картає поет:

"По закону апостола.

Ви любите брата!

Суеслови, лицеміри,

Господом прокляті!

Ви любите на братові

Шкуру, а не душу!"

Мотиви "братнього" зацікавлення Кавказом цих російських "місіонерів" і "культуртрогерів" вкладає в їх уста поет в таких словах:

"Ми християни: храми, школи,

Усе добро, сам Бог у нас!

Нам тільки сакля очі коло

Чого вона стоїть у вас

Но нами дана? Чом ви нам

Чурок же ваш та вам не кинем

Як тій собаці? Чом ви нам

Платить за сонце но повинні?"

Далі поет подає дуже влучний узагальнений сатиричний образ цілої російської імперії - цього потворного волиття, що чваниться своєю бозглувною великістю - новолі і гніту:

"Одна Сибір неісходима!

А тюрм! А люду! Що її лічить!

Од молдавина до фіна

На всіх язиках все мовчить

Бо "благодонствує"."

Гостро висміючи і викриваючи російський імперіялізм на тлі його грабіжницької політики на Кавказі, поет звертається до кавказьких народів зі словами широ-братньої прихильності і підтримує морально їх боротьбу проти російських насильників, підкреслюючи священу справедливість цієї боротьби. Він високо підносить ідеал національної незалежності, який в іншому місці був оформленний ним в словах - "В своїй хаті своя правда і сила і воля". Конкретизуючи його реальний зміст для кавказьких народів так:

"Чурок і сакля все твоє,

Воно не прононо, но дане,

Ніхто її не візьме за свое,

Но поводо тебе в кайданах."

І вже справжнім гимном гороїчної боротьби кавказьких народів і взагалі боротьбі всіх поневолених народів, боротьбі за свободу, за правду, звучать натхнені слова поста, слова, в яких стисло вкладено зміст посми:

"І вам слава, і сині гори,

Кригою окуті.

І нам, лицарі воїні,

Богом незабуті.

Борітесь поборото!

Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава

І воля святая!

Так - цілком протилежно тону російського поста /"Смирись Кавказ"/ звучить заклик до народів Кавказу співця України. В цьому протистоянні виявилися яскраво, як у краплині води дві протилежні тонанці - реакційна російська і революційна українська. В цьому ж він понад століття тому виявився характер української революції, може якої далеко ширші, ніж може України, кличі якої - кличі всіх поновленчих і прагнущих свободи народів.

Творчість Шевченка не випадково знайшла такий широкий і глибокий відгук серед усіх народів Росії - "од Молдавина до Фіна". Не лише для українців ім'я Шевченка стало синонімом "правди і волі святої". У білорусів наприклад панує культ Шевченка тож, а вплив його на білоруську літературу досить великий. Вільшо того - серед народів російської Азії, наприклад в Казахстані, до Шевченко провів багато літ життя, як політичний засланець, що й до сьогодні збереглася в народніх масах пам'ять про українського поста. 1929 р. в Казахстані окспедиція української Академії Наук записала кілька казахстанських легенд - пореказів про Шевченка. Для туркестанського народу Шевченко не чужий вже хочби тому, що він і як поет, і як художник не раз зупинявся на долі казахського народу. Про казахів /киргизів - як їх називали в часи Шевченка/ писав Шевченко в своїх поезіях з часів заслання, коли закликав свої "думи":

"Із за Дніпра широкого
У стоп погуляти
З киргизами убогими.
Вони вже убогі,
Уж голі ..."

Цілий свій твір "У Бога за дворима" Шевченко побудував на мотиві казахської легенди. Алгорія цього твору має в основі своїй таку думку: в минулому Казахстан був землею дібровою вільною і багатою країною, потім впала нагла кара Божа, по діброві пішла гултища сокира - хижачька колонізація, що знищила діброву і перетворила її в голу пустелью - убогий край новолі, аро лишилося одно дерево, "покинуте сокирою, огнем не спалимо", спогад і думка про волю і багатство.

"І казахи не минають
Дорева святого ...
І моляться і жертвами
Дорово благають,
Щоб парості розпустило
У їх біднім краї ..."

- - 0 - -

Сьогодні, як ніколи, по сучасному звучить Шевченко в кожному своїому рядкові і зокрема в тих моментах, що стосуються революційної солідарності поневолених Росією народів. Українська Революція, втіленням якої був Шевченко, сьогодні високо підносить на своїх прaporах ті самі гасла, які вже понад століття тому винув великий пост: "Браторська наша воля, без холопа і без пана" - цей оспіваний Шевченком ідеал української Козаччини в новій осучасненій формі оживав сьогодні в суспільно-політичних ідеалах новітньої української Козаччини - Української Повстанчої Армії. Цей ідеал оформленний в найсправедливішому гаслі нашої епохи - "свобода народам і людині" вийшов

уже далеко за межі самої лише української революції, він охоплює широкі маси інших поневолених, і впоршу чергу - поневолених Росією, народів. Це гасло сьогодні "од молдавина до фіна на всіх язиках" лунає на просторах болшевицької, але тісні з самої російської тюрми народів. Обличчя цієї Росії, викрите Шевченком в його "Кавказі" та інших творах, обличчя лицемірного "братів", що любить в братів "шкуру" а не душу" це само обличчя ми пізнаємо сьогодні в лицемірному соєтському Союзі братніх народів". Ворог - той самий, і сили, що встають до боротьби з ним ті самі. В об'єднанні всіх тих сил в єдину всеперемагаччу силу, велике значіння має нагадування того, що давно, сказав український поет: Тут не можна оминути і простягнутої великим українцем руки "ляхові - другові", і його заклику до браторства в "вольними ляхами", і його чистих, поетичних мрій про визволення всіх слав'янських народів, і його дійсно братньої моральної підтримки свободолюбивим і воючим за свободу карказьким народам, і його такої ж широї солідарності з поневоленим і мріючим про свободу "убогим" і "голим" казахським народом, і всіх його пророчих слів гарячої віри в те, що "встане правда! Встане воля!" На всій землі, для всіх народів і людей, і що одному справедливому Богові "помоляться всі язички". А його революційний клич - "борітесь поборете!" є справді священим заповітом не лише для українського народу, але для всіх поневолених народів. Цей заповіт стає сьогодні ділі зем' не лише української революції, а девізом Великої Революції Народів, тих народів, що за них правда, за них слава і воля святая! Про цю революцію, що має оновити світ, і про той справедливий для всіх народів і людій лад в світі, який мусить створити ця Велика Революція Оновлення, палко мріяв великий український пост, коли писав про "нового Вашингтона, з новим і праводнім законом" і про той час, коли

"На оновленій землі
Врага не буде супостата,
Л буде син і буде мати.
І будуть люди на землі!"

За цю "оновлену землю" борються сьогодні прогресивні революційні сили свободолюбивих народів сучасності в єдиному революційному фронти боротьби проти найбільшого "враха і супостата" - реакційного болшевицизму, проти його темних сил, втіленням яких є російсько-болшевицька тюрма народів. На штурм цієї тюрми цієї тюрми народів стають сьогодні і молдавани, і фіни, і слов'янські і магометанські народи, народи Європи і Азії. Кожен народ встає на боротьбу за свою кату, свою правду і силу і воля! На прaporах цієї священної боротьби велично зоріє непримирений клич Шевченка:

Б О Р І Т Е С Я П О Б О Р Е Т Е !

В. К.

ШЕВЧЕНКО ПРОТИ БІЛОЇ І ЧЕРВОНОЇ РОСІЇ.

Борозень - місяць народження і смерти Тараса Григоровича Шевченка. Уесь український народ з побожністю скиляє голову перед небмирущим духом свого неперевершенного Поета, першого Повстанця і Самостійника та геніяльного Вчителя і Пророка. Такої пошани до своїх великих людей не знає ні один народ на цілій земній кулі. Значення Шевченка для української нації, для цілих поколінь, у тому, що Шевченко серед найвищого упадку українського духу, серед повної руїни історичної української традиції, в час коли деспотична царська Росія примушує "мовчати на всіх язиках" поневолені наю народи, а зокрема українців, в час безпросвітку й новолі політичної і соціальній він підносить свій могутній голос в обороні української нації, в обороні волі. У боротьбі з російським імперіалізмом, проти поневолення й соціально-закріпачення робітників і селян в боротьбі з царським терором і сваволюю московської бирократії Шевченко підносить ідею волі національно-політичної і соціальної. Як це осягнути - Шевченко навчає на своїм наджніним полум'яним словом, навчає прикладом всього свого життя. Прожив він 47 років, з того: 24 роки кріпаком, 10 років на засланні, 3,5 під наглядом поліції і тільки 9 років ніби вільною людиною.

Хоч "за Україну його замучили ...", то в ній Він не зновірився ніколи. Безмежної любові до нашої поневоленої Батьківщини вчив Він нас,

"Свою Україну любіть, любіть її!..."

Во время лютє ..."

В ті люті часи, коли на Україні кайвся московський окупант, намагаючись затерти сліди українського народу, Шевченко наджніним своїм словом сполучив ужо повривані нитки нашої історичної традиції й поклав їх золотими струнами на свою чарівну кобзу та за грав на ній з усієї душі:

"Було колись: В Україні ревіли гармати,
було колись: запорожці вміли панувати.
Панували, добували і славу і волю".

А тепер по тому, як живі свідки лиши

"осталися могили по полю ..."

Та що залишилася "наша дума, наша пісня", вона "голосна та правдива, як Господа слово..." вона тепер - "наша слава, слава України!" Ці думи-пісні вирости Шевченко на чужині її послав їх в Україну в своєму "Кобзарі" 1840 року.

Україна-мати привітала їх "як свою дитину", вони славою вкрили нашого поета.

Шевченко у всій повноті поставив перед українською нацією ідею самостійності й державності - "там наша воля, слава і правда святая, у нашій виборній хаті". Для відіяснення цих ідей і передоведення їх в життя Шевченко проповідував бозкомпромісову боротьбу всього українського народу з ворогами: "Борітся - поборесті!" Боротьба ця мусить бути завзята, безоглядна, кривава, аж до повної перемоги:

"... Вставайте,
Кайдани порвіто
І врадою злор кровю
Волю окропіто ..."

Цим Шевченко ставить себе в ролю проповідувача й ідейного керівника української революції. За ці ідеї й переконання Шевченка московський царський уряд засилає в Сородину Лзію в Орську фортецю. І хоч до водилося Йому каратись за це 10 років - "без права писати і рисувати своїх переконань він не змінив:

"Караюсь, мучусь ... але не каюсь" ...

Та писав він у своєму записнику. Крім ідої волі, крім ідеї завзятої безперервної аж до повної перемоги боротьби, Шевченко своїм особистим життям, своєю нагінчутовою постасом до російського царизму й ідеалізацією українських поетів у своїй творчості, показує народові типи нового українця-борця, реалізатора нового життя. Шевченко своїми творами виховувє! Волю України колись здобули козаки, гетьмани Гамалія, Підкова, Тарас Трясіло, Гонта, Залізняк, Ярома, Дорошенко, Мазепа, Полубеток, козаки, запорожці, гайдамаки, праведні мужиники, завдяки їм колись "на Україні ревили гармати", завдяки яким "ми панували", завдяки їм усім -

..."Тієї слави козацької

Повік не забудом!"

Та найбільше боліло Шевченкові серце за своїх таки земляків-українців, за те, що вони "на чужій роботі", "гнутуся, як ті лози, куди вітер віє", заглушили своє національне сумління, - "помагають москалові господарювати і з Матері полатану сорочку знімати ..." .

Він горить ненавістю до зрадників інтересів української нації. Не служаки, не підпанки, не вислужники, не варшавське сміття і грязь Москви, не землячки в мундурах, не гречкосії і свинопаси, не Киселі, Галагани, Кочубеї, але козаки "... один із міліонів свинопасів..." вигукує він поводить далішу боротьбу. Він учив і наказував, молив і благав - "розкуватись, одностайні, односердно стати за Свяголіс правди".

Він опам'ятовав і нагадував, картав і погрожував закам'янілим душам "Схаменіться, подолюдки, діти юродиві..."

"Схаменіться, будьте люди, бо лихо вам буде ..." .

Як ніхто інший, Шевченко розумів, що причина усього нощаства України - московське загарбництво, російський імперіалізм. Тим то Шевченко не міг простити величому гетьманові Богданові Хмельницькому за його Переяславську угоду з Москвою 1651 року:

"Мир душі Твоїй Богдане
Не так воно сталось:
Москалики, що зазріли,
То все очухрали.
Могили вже розкопують,
Ta Тебе ж і лаять..."

Тимто серце Його боліло за Полтавську трагедію славного гетьмана Івана Мазепи. 1709 року. Тим то проклиав він "ката-людоїда" московського царя Петра I, того, "що розпінав Україну". Пізнавши історичну правду про Україну, переконавшись, що безпосереднім, відвічним і смертельним ворогом України була Москва та її правителі - царі, Шевченко пише про них:

"Гади, гади!
Чи напилися ви чи ні
Людської крові ..." .

Побачивши до чого докотилася Україна в лобетах царської окупації, Шевченко вдесь свій гнів звертає проти російського царату, а зокрема проти Миколи І., Катерини II., та Петра І., що найбільше причинилися до зруйнування української державності. Особливим гнівом Шевченко нагороджує царя Петра І.:

"О царю поганий!
Царю проклятий неситий
Гаспіде лукавий.
Шо ти зробив з козаками?
Болота засинав
Благородними кістками,
Посталив столицю
На їх трупах катуваних ..."

Шевченко звертає свої очі й на інші поневолені російським імперіалізмом народи.

"Олюди, люди небораки!
Нащо здалися вам царі?
Нащо здалися вам псаřі?
Ви ж таки люди, не собаки!"

В поемі "Кавказ" Шевченко виступає проти московського загарбництва, що кривавими війнами підбиває кавказькі народи. З цього приводу він пише:

"Лягло кістями
Людей мунтрованих чимало,
Лєтів, а крові?
Напоїть всіх імператорів би стало"...

І все ж Шевченко вірить в бессмертність народу, й закликає поневолені нації спільно стати проти російського імперіалізму:

... "Що б збудить химорну волю,
Треба миром.
Громадою обух сталить
Та добре вигострить сокиру
Тай заходиться вже будить"...

А тоді: ..."І на соновлений землі
Врага не буде супостата,
А буде син і буде мати
І будуть люди на землі"...

Своєю творчістю Шевченко переріс своє покоління на цілу сотню років. Творчість Шевченка така актуальна в наші часи, як була вона 100 років тому. Не змінився і найлотіній історичний ворог України. Місце колишнього московсько-царського деспотизму зайняв, тепер московсько-большевицький імперіалізм - найхахливіша катівня всіх поневолених народів. І тепер голод "стогне по всій Україні", бо радгоспи й колгоспи стали найгіршою формою закріпощення та ожебраження українського селянства. В чорних новільників поромінено українсько робітництво, а від пляново зорганізованого голоду в Україні 1933 року загинули не тисячі, а міліони українського населення! І тепер в Україні -, нома сім"ї, немає хати, немає брата ні сестри, щоб незаплакані ходили, не катувалися в тюрмі, або вдалкій стороні", бо в большевицькій системі і "гвіта як на те: одна Сибір неісходима". Бол'шевицько-російський режим винищує українську національну культуру, насильно затирає сліди української державницько-самостійницької традиції, вадчує терором кожний прояв вільної думки, грабує багатва української землі,

масово винищує український народ та руйнує Україну. І тепер знову — "од молдавина до фіна на всіх язиках все мовчить", а сини поновленчих народів "за ката свого" гинуть на воєнних фронтах, бо цим разом Сталін "хоче ввесь світ полонити"....
Московсько-більшовицькі імперіялісти возвеличують своїх попередників московських царів зокрема Петра Первого, ката України, та як за царів проклинають нашого славного гетьмана Івана Мазепу. Вони навмисно брошутъ, що Україна "добровільно" приєдналася до Росії, та що український народ живе тільки з ласки російського народу. Вони викривлюють і самого Шевченка. Пімовчуши та підредактувши його проти-російські твори, намагаються я зробити з нього малошо но московсько-го патріота.

Та найганобніше то, що Й топор знайшлися замлячки-перевертні з рабською душою, оті "дядьки отечества чужого", "сміття з помола Його величності" ката Сталіна "чорним політі", московською блокотою заглушоні" гречухи, бажани, корнійчики; тичини, пині, возняки, рильські смоличі й інші донощики сексу та мерзонні зрадники України, україні-комуністи закордоном, які "оглушили, не чуєть, кайданами міняються правдою торгуєть," які допомагають ворогові ніщити Україну, які каті ві українського народу пішуть хвалобні гимни, які силкуються переко-нати український народ, що в сталінській неволі жити краще, ніж від ним бути у своїй власній незалежній українській державі, які паплю-жать визвольно-революційну боротьбу українського народу за Самостій-ну Соборну Державу.

Появу поста Шевченка царська Росія зустріла крайне вороже. Во відчу-вала і бачила в Шевченкові національного генія України та Його зна-чення в пробудженні національної свідомості українського народу. Зокрема з ненавистю зустріла виступ Шевченка російська критика, о-чолювана закінченим імперіялістом, батьком російського "лібераліз-му" В. Бєлінським. Він інакше но називав Шевченка як: "дураком паяцом" "хахлацьким радикалом".

З приводу засуду Шевченка він писав:

"Шевченка послалі на Кавказ солдатом. Ми не жаль его. Будь я суд-дею, я сделал бы не мене. Я пітаю лічну вражду к такого рода лібо-ралам".

Наслідники Бєлінського були меншо ширі, а тим більшо підступні. Ко-ристячи з того, що цензура в Росії допускала твори Шевченка в немож-ливо покалічному і майже нешкідливому для Росії вигляді, вони взя-лися втягнути Його до російської літератури, як льокального письмен-ника "общорусского малороса", який писав "местним наречіем". Вони представляли Його як "песца народного горя і т.п." Всікими способами вони намагалися змінити Шевченка до розмірів російських письменників Нікітіна чи Кольцова, та намагалися втягнути Шевченка в лоно літера-тури "всеросійської".

Но перевелися такі і в наші часи. Відома радіо-програма про Шевченка отого "малороса", який оспіував "народное горе", "русского напода". Як поставились російські більшовики до Шевченка?

В перших роках загарбання України, вони до нього не заняли ясного становища. Бовсумнівним залишається одне, коли б Шевченко не був таким популярним в українських масах вони б Його інакше трактували і були б повелі з ним боротьбу.

Популярність Шевченка в українському народі змусила більшовиків примінити оборонну тактику.

Повалити Шевченка було неможливо, а єс, що було іжідливе для Москви, вони взялись доказувати "науково", що Його треба розуміти інакшо. І чого вони тільки не придумали? Звуть Шевченка революціонером - демократом, борцем за соціальне визволення, противником царизму, а інколи так пропагують, що мало не називають Його "першим комуністом і большовиком". Це відома російська тактика, коли якусь історичну постать не можна заховати, вирвати її з душі народу, тоді її треба привласнити.

Большевики намагаються Шевченкові причинити матеріалістичний східоклад, забуваючи про Його - "но скує душі живої і слова живого", - ніби не бачать, що Шевченко визнавав і глибоко вірив в Бога. Російсько-большевицькі імперіялісти намагаються за всяку ціну довести, що Шевченко був за "союз українського народу з величним російським". Його зв'язки з тодішньою прогресивною російською інтелігенцією ніби мають бути доказом того. Треба однако московським фальшивникам пригадати про те, що вони промовчують у своїй пропаганді ставлення Шевченка до Хмельницького.

А це ставлення найкращий доказ того, як Шевченко дивився на той союз. Особисте знайомство Шевченка з російськими інтелігентами це річ другорядна і цілком природна, бо самі обставини змушували Його до того, але це ніякий доказ Його політичних переконань. На Московщині для нього все чухло й вороже, що він ненавидів з глибокою сорця:

"... На чужині не ті люди ..."
"... Я і тут чужий, одинокий,
Та ба, доля приборкала
Ніж людьми чужими..."
"... А до того - Московщина
Кругом чужі люди..."

Свою ворожість і неніхіть до російської мови Шевченко добре висвітлив у листі до брата:

"... Пини мені не по-московськи, а по нашому..."

І найскрапіше це те, що Шевченко був оскаржений і суджений не за політичні зв'язки з російською інтелігенцією, а з українською, яка думала про відірвання України від Росії.

Шевченко визнавав національний принцип, боровся проти царського імперіалізму хоч водночас дружив із деякими росіянами. В Його творчості однак не має і загадки про те, щоб україна піддалася своїй "старшій сестрі" Росії.

Приналежність Шевченка до Кирило-Методіївського Братства доказує, що він був не заприлучення України до Росії, а за визнання повної самостійності України, як керівного чинника у Слов'янщині, за те, щоб "Україна була угольним каменом" слов'янської федерації.

Знову ж російські большевики намагаються зробити Шевченка поетом сільської бідноти, хочуть знищити Шевченка до ролі соціального поста.

Це власне найслабше місце в російсько-большевицькій пропаганді, що до нашого великого поста.

Що Шевченко оспіував долю закріпаченого українського селянства це так, але Шевченко одночасно водної оформлює у своїй творчості боротьбу цілого українського народу. В своїх "Думах" він живе з "гостьманами в червоних жупанах", перед його очима встають "великі мученики" - Полуботок, Дороненко, він прославляє заслуги Хмельницького

Його порної доби, співчуває Мазепі, оспівує запорожців, отаманів, гайдамаків, кобзарів, одним словом всі прошарки в українській нації тієї доби.

Боротьба з російським імперіялізмом, боротьба з хитрим "москалом", боротьба національна й соціальна, це суть Шевченкової творчості. Боротьба за Українську Державу Самостійну, Соборну - це проріздні думки національно-політичного світогляду Шевченка.